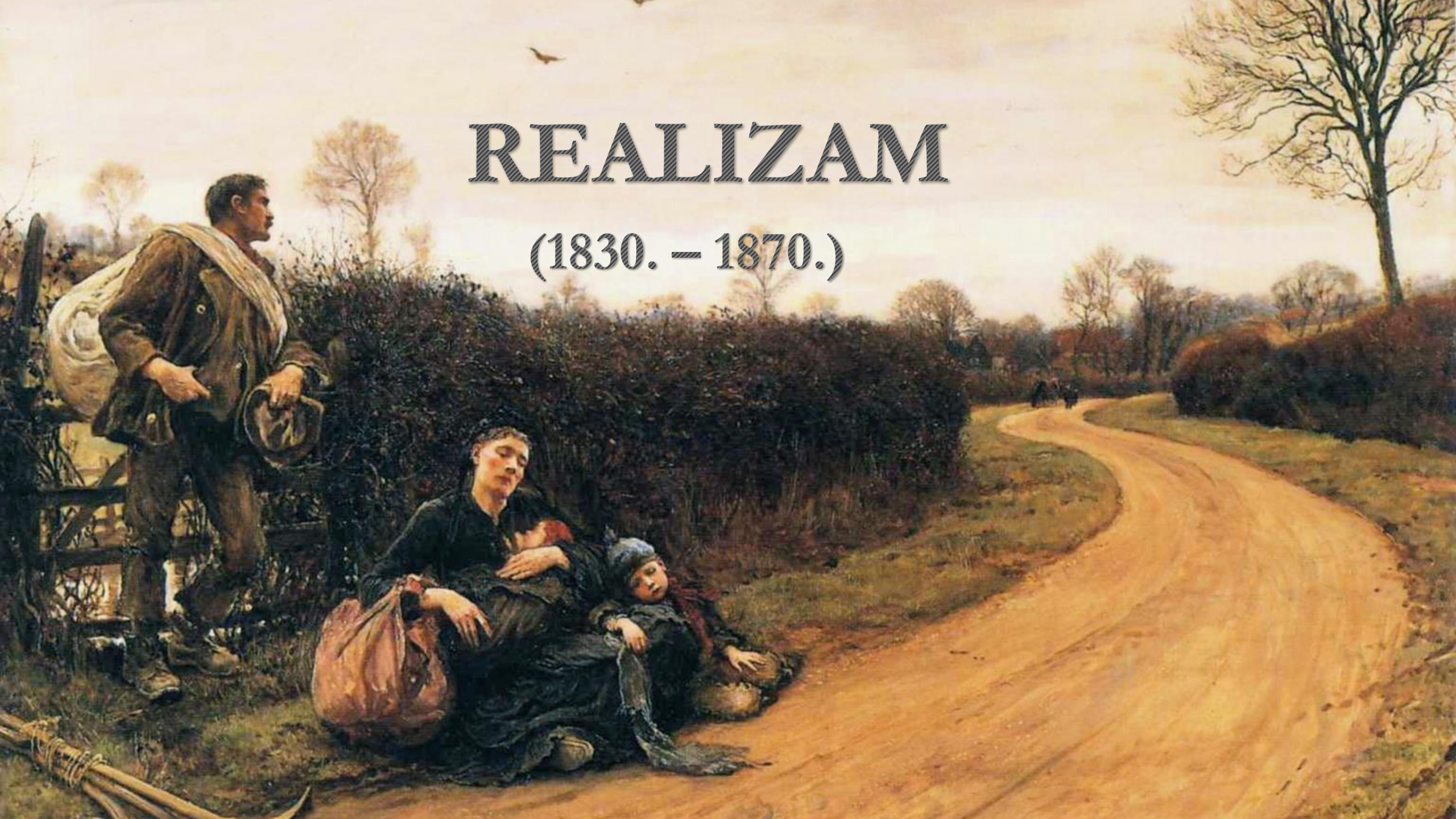

REALIZAM

(1830. – 1870.)

Posljednje 'čvrsto razdoblje' europske književnosti

- jedna poetika i jedan stil
- potpuna afirmacija romana ⇒ *zrcalo stvarnosti*
- realistički roman i danas je **uzor**:
  - ✓ čvrsta fabula (kronologija, pregledna radnja) – važna za oblikovanje likova, zanimljiva
  - ✓ socijalno-psihološka motivacija likova (potiču čitatelja na identifikaciju)
  - ✓ jezik i stil pristupačni široj publici

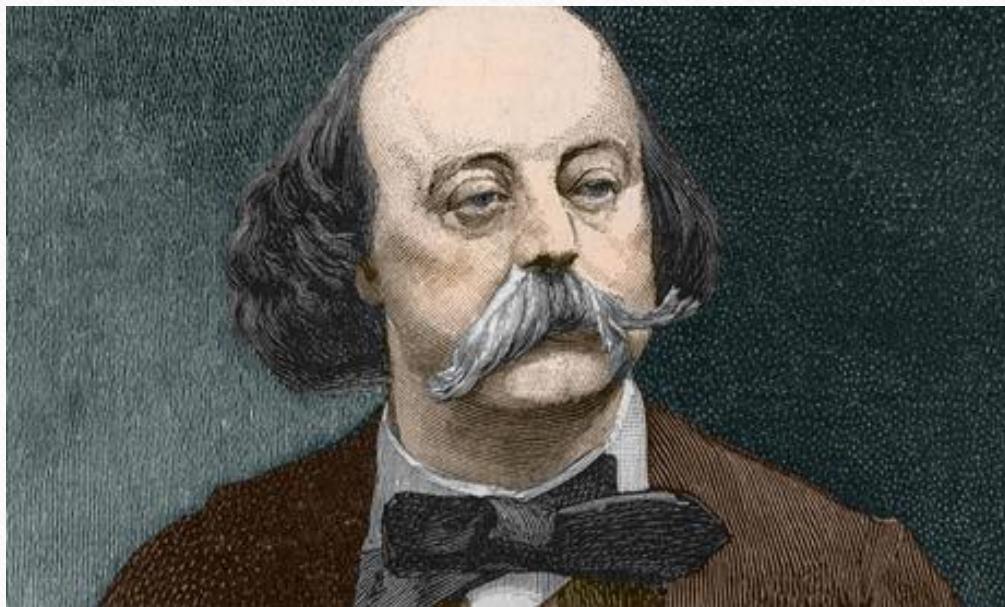
Honore de Balzac

Ljudska komedija

- utemeljitelj **kritičkog** realizma: istražuje principe, uzroke i posljedice društvenoga uređenja i pojava
- **balzakovski opis:**
  - ✓ detaljan opis prostora i likova (istinitost)
  - ✓ opis socijalnih uvjetovanosti
  - ✓ psihološke osobine
  - ✓ vanjski izgled

Gustav Flaubert

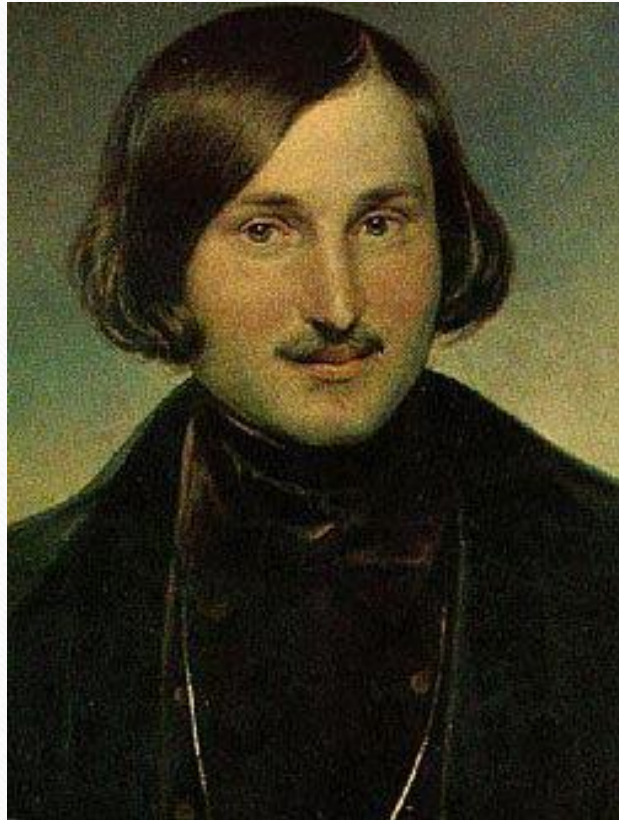

utemeljitelj **psihološkoga realizma**
najveći majstor stila

Gospođa Bovary, 1857.

- **bovarizam** – nemoćna čežnja osrednjih duhova prema visinama (san o predodređenosti za bolje)
- ✓ sudski proces romanu zbog povrede javnoga morala (*poetiziranja brakolomstva*) – u korist pisca
- ✓ smatra da je stil važniji od teme
- ✓ *Rječnik uvriježenih mnijenja*

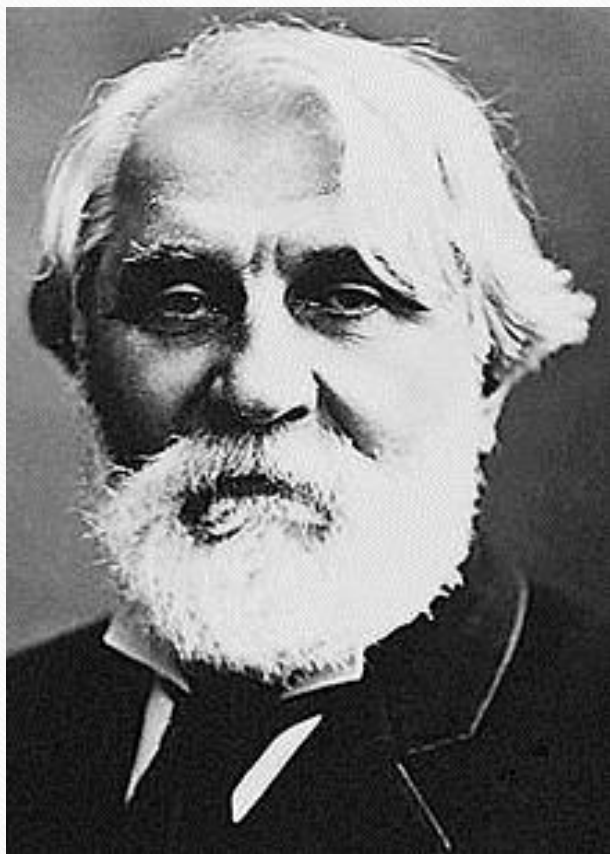
Nikolaj Vasiljevič Gogolj

prvi ruski realist

- **kritički realizam** (raspad carske Rusije, društveni parazitizam, činovnički aparat)
- pripovijetkom *Kabanica* zacrtao put ruskoj novelistici
- romanom *Mrtve duše* oblikovao realistički roman
- humor i groteska: **smijeh kroz suze** – sredstvo progovaranja o negativnim pojavama društvenoga života;

Ivan Sergejevič Turgenjev

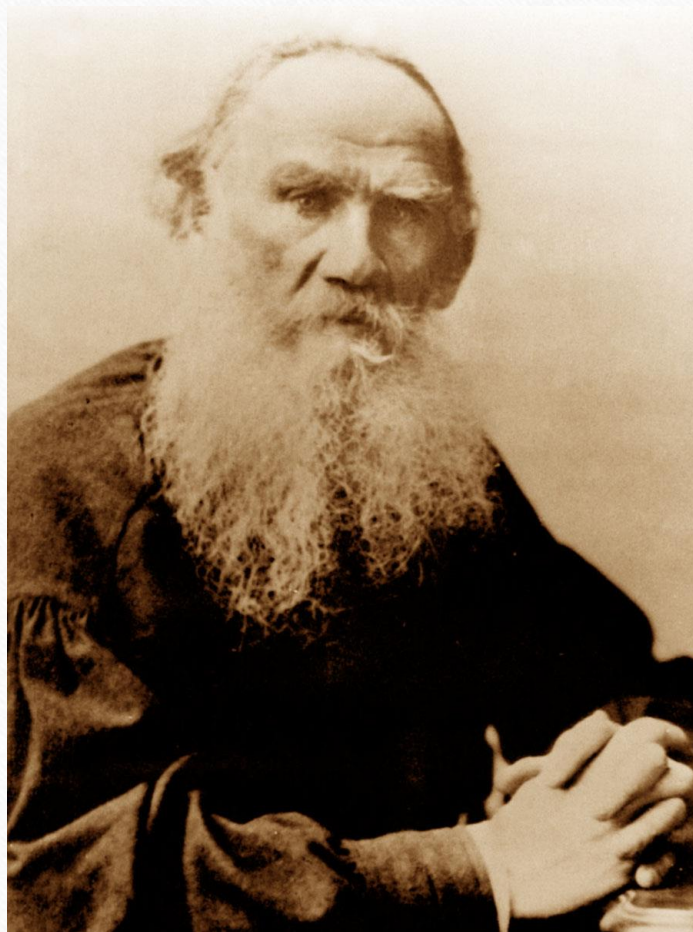

tvorac poetskog realizma

Lovčevi zapisi

- uokvirena zbirka od 25 pripovijedaka i crtica
- propadanje plemstva, život ruskoga sela
- povezane likom pripovjedača (lovca)
- **izrazito lirski opisi, poetski stil** povezani s oštrom kritičkom namjerom (kritika ruskog feudalnog sustava)
- **osuđen na jednomjesečni zatvor i kućni pritvor**
- kao nasljednik imanja, oslobodio sluge i kmetove

Lav Nikolajevič Tolstoj

- visoki ruski realizam
- snažno utjecao na europsku i svjetsku književnost tipom **romana prostora i vremena**
- **tehnika struje svijesti** – utjecaj na moderni roman
- propovijedao povratak prvobitnom evanđeoskom **kršćanstvu** (protivio se vlasništvu države i crkve) – sukob s pravoslavnom crkvom (izopćenje)
- prosvjećivao kmetove ⇒ **tolstojizam** (mnoštvo sljedbenika – *tolstojevske kolonije*)
- **Ana Karenjina** – tema krize obitelji, braka, preljuba i rastave

društveni i povijesni romani

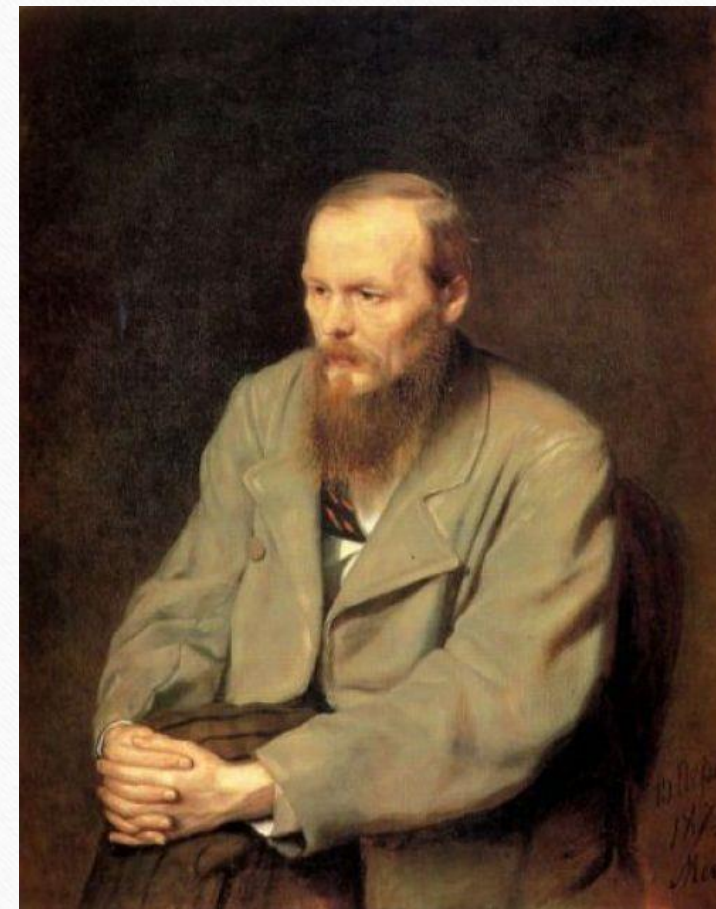
Fjodor Mihajlovič Dostojevski

RUSKI
REALIZAM

- visoki, psihološki realizam

Zločin i kazna (spoj realizma i modernizma)

- **moderni elementi:** subjektivno vrijeme (radnja od 9 dana ispresijecana digresijama, asocijacijama i retrospekcijom)
- pripovijedanje: 3. lice, ali **iz perspektive lika** (nepouzdana pripovjedač)
- unutarnji monolog
- esejističnost (filozofske ideje)
- simboli, snovi, fantastika, groteska
- likovi – ideje (filozofsko-etička karakterizacija)

utemeljitelj psihološkoga romana
prethodnik moderne proze